

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันนี้กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกที่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจะเลือกเรียนหรือไม่เรียนก็ได้ แต่เท่าที่ปรากฏโรงเรียนส่วนใหญ่มักจัดให้นักเรียนได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างน้อยที่สุด 4 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งนี้เพราะว่าทุกโรงเรียนต่างก็ยอมรับว่าภาษาอังกฤษยังคงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นสื่อกลางสำหรับติดต่อและทำความเข้าใจระหว่างชนชาติต่าง ๆ และมีบทบาทต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยทั้งในด้านการศึกษา สังคม การค้า เศรษฐกิจ การเมือง การท่องเที่ยว ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่าง ๆ อีกด้วย

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศในประเทศไทยมีมานานกว่าร้อยปีแล้ว โดยเริ่มจากพวกมิชชันนารีชาวอเมริกันได้มาเริ่มตั้งโรงเรียนราษฎร์แผนปัจจุบันขึ้นในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพ.ศ. 2391 นางสติเฟ่น แมตตูน มิชชันนารีอเมริกันได้เริ่มรับเด็กชาวมอญใกล้ ๆ บ้านมาสอนหนังสือให้(ดวงเดือน พิศาลบุตร 2520 : 18) โรงเรียนราษฎร์ส่วนใหญ่ที่จัดตั้งขึ้นต่อมาภายหลังก็ก่อตั้งโดยพวกมิชชันนารีชาวอเมริกันเป็นส่วนใหญ่ ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยแพร่หลายขึ้นจากพวกมิชชันนารีนี้เอง

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสนับสนุนการเล่าเรียนภาษาอังกฤษมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม เพราะพระองค์เองเคยเสด็จไปต่างประเทศและทรงศึกษาภาษาอังกฤษมาเป็นอย่างดี พระองค์ได้มีพระบรมราชโองการให้ตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับสอนภาษาอังกฤษในพระราชวังขึ้นในปีพ.ศ. 2414 เพื่อสอนสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอและหม่อมเจ้าต่างกรมที่ได้เรียนรู้ภาษาไทยแล้วให้ได้วิชาความรู้สูงขึ้นไปอีกจาก

การเรียนภาษาอังกฤษ โรงเรียนนี้มีนายฟรานซิส ยอร์ช แพตเตอร์สันชาวอังกฤษเป็นครู โรงเรียนตั้งอยู่ที่ตึกสองชั้นริมประตูพินาโยชศรีด้านตะวันออก(ที่เป็นพระคลังข้างที่เดิมนั้น) โรงเรียนภาษาอังกฤษนี้ตั้งอยู่ไม่ถึง 5 ปีก็เลิกไปในปี พ.ศ.2419 เพราะครูลากลับไปยุโรป (กรมพระยาคำรงราชานุภาพ 2480 : 3-4) โรงเรียนหลวงสอนภาษาอังกฤษแห่งนี้นับเป็น โรงเรียนหลวงที่สอนภาษาอังกฤษเป็นแห่งแรก แต่เป็นการสอนภาษาอังกฤษที่อยู่ในวงจำกัด เฉพาะเจ้านายเท่านั้น ส่วนโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษที่คนธรรมดาเข้าเรียนได้ด้วยนั้นคือ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบซึ่งตั้งขึ้นในปี พ.ศ.2425 โดยแต่เดิมมีจุดมุ่งหมายให้ตั้งเป็น โรงเรียนนายทหารมหาดเล็ก มีพระเจ้าอองยาเธอพระองค์เจ้าดิศวรกุมาร(สมเด็จพระยาคำรงราชานุภาพ)เป็นผู้บังคับการทหารมหาดเล็ก แต่หลังจากที่โรงเรียนตั้งมาได้สัก 1 ปี จำนวนนักเรียนมีมากเกินอัตราที่จะต้องการฝึกเป็นนายทหารมหาดเล็กเพราะคนนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียนมากขึ้นทุกที จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบเป็น โรงเรียนสำหรับพลเรือน มีจุดมุ่งหมายสำหรับฝึกสอนบุคคลที่จะเข้ารับราชการเป็นสำคัญ โรงเรียนนี้สอนทั้งหนังสือไทยและภาษาอังกฤษด้วย(กรมพระยาคำรงราชานุภาพ 2480 : 4-8) นับแต่นั้นมาจนถึงปัจจุบันภาษาอังกฤษก็เข้ามามีบทบาทเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาไทย ตลอดมา

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในสมัยนั้นยังไม่มีหลักสูตรกำหนดไว้ จนกระทั่งถึง ปีพุทธศักราช 2438 กรมศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรพุทธศักราช 2438 ซึ่งเป็นหลักสูตร ฉบับแรกที่กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษในชั้นประโยค 3 ชั้น 1-4 โดยไม่ได้กำหนดความ มุ่งหมายในการเรียนไว้ชัดเจน(หลักสูตรพุทธศักราช 2438 : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ใน หลักสูตรฉบับต่อมาคือหลักสูตรสามัญศึกษา พ.ศ.2448(ร.ศ.124) กำหนดให้เรียนภาษา อังกฤษในชั้นมัธยมปีที่ 1-3 แต่ก็ไม่ได้กำหนดความมุ่งหมายที่ให้เรียนภาษาอังกฤษไว้ชัดเจน เช่น กัน(กรมศึกษาธิการ ร.ศ.124 : 21-22) จนกระทั่งถึงหลักสูตรสามัญศึกษา พ.ศ.2454 (ร.ศ.130) กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ภาษาอังกฤษอย่างง่าย ๆ ทั้งเขียนและพูด โดยต้องเรียนอ่าน เขียน แปล แต่งและพูด ความมุ่งหมายที่ให้เรียนภาษาอังกฤษก็คือ "ให้เรียนรู้พอใช้เป็นประโยชน์ได้บ้างกับให้เป็น หนทางสำหรับเรียนเพิ่มเติมต่อไปด้วย การพูดถือเอาเป็นสำคัญข้อใหญ่"(หลักสูตรกรมศึกษา ธิการ ร.ศ.130 : 53)

หลักสูตรฉบับต่อมาอีกสองฉบับคือ ฉบับ พ.ศ. 2456 และ พ.ศ. 2464 ก็กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยต้องเรียนอ่าน เขียน แปล แต่ง และพูดให้ได้ สมแก่เวลาที่เรียนวิชานี้เหมือนกันทั้งสองหลักสูตร และกำหนดความมุ่งหมายที่ให้เรียนภาษาอังกฤษเหมือนกันทั้งสองฉบับคือ "ให้รู้พอใช้เป็นประโยชน์ได้บ้างกับให้เป็นหนทางสำหรับเรียนเพิ่มเติมต่อไปด้วย"(หลักสูตรหลวงกระทรวงธรรมการ คีถ 2456 : 33 และ กระทรวงศึกษาธิการ 2464 : 34)

หลักสูตรที่ประกาศใช้ต่อมาได้แก่ หลักสูตรพุทธศักราช 2480 ในระดับมัธยมต้นกำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษโดยต้องเรียนอ่าน พูด การท่องจำ การประสมคำ (Word Building) การเขียนตามคำบอก คัด แต่ง และไวยากรณ์ และแปล แต่หลักสูตรนี้ไม่กำหนดความมุ่งหมายที่ให้เรียนภาษาอังกฤษไว้ชัดเจน(กระทรวงธรรมการ 2482 : 8-10) จนกระทั่งถึงหลักสูตรพุทธศักราช 2493 กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยต้องเรียนอ่าน สนทนา คัด เขียน แต่ง แปลและไวยากรณ์ และให้รู้ภาษาต่างประเทศเพื่อเป็นรากฐานสำหรับเรียนเพิ่มเติมและเพื่อช่วยการศึกษาวิชาอื่น ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ 2493 : 8-11)

ในปี พ.ศ. 2503 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2503 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้อยู่นานที่สุดและได้กำหนดความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไว้ว่า เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษว่าเป็นภาษาสำหรับการติดต่อระหว่างชาติ เป็นสื่อกลางในการเรียนรู้วิชาการทั้งหลาย เป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไป และเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมวรรคคัตของชนชาติที่เป็นเจ้าของภาษา ตลอดจนมีความรู้ในทักษะทั้งสี่คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตามควรแก่ระดับชั้น(กระทรวงศึกษาธิการ 2503 : 9) หลักสูตรฉบับนี้บังคับให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในชั้นปีที่ 5 ถึงปีที่ 10 ของการศึกษาเบื้องต้น(เทียบได้เท่ากับ ป.5 ถึง ม.ศ.3) เรียนภาษาอังกฤษโดยมีชั่วโมงเรียนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ผลที่ได้รับคือภายหลังจากที่นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษมา 6 ปีแล้วนักเรียนส่วนมากยังใช้ภาษาอังกฤษได้ไม่ดีเท่าที่ควร ดังผลการวิจัยของ จรรยา สุวรรณทัตและคณะ(2519 : 53) แห่งสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ พบว่า ประเทศไทยมีอัตราส่วนของครูสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง แต่มีเด็กที่มีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต่ำ นั่นก็หมายความว่านักเรียนเรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาหลายปีแต่ก็ยังไม่สามารถติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ หรือนำความรู้

ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ จากปัญหานี้ทางผู้บริหารและวางแผนการศึกษาที่มีได้นิ่งนอนใจ ได้พยายามปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยแก้ไขปรับปรุงทั้งในด้านหลักสูตร แบบเรียน วิธีสอน สื่อการสอน มีหนังสือคู่มือประกอบการสอน จัดประชุมสัมมนาเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว จัดอบรมการใช้โสตทัศนอุปกรณ์และจัดอบรมครูเพื่อให้ทราบถึงหลักสูตรแบบเรียนและวิธีสอนที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป

ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นเพียงวิชาเลือกเท่านั้น มิได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับเหมือนในหลักสูตรฉบับพุทธศักราช 2503 จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรฉบับใหม่นี้มีว่า ต้องการให้ผู้เรียนได้สำรวจและพัฒนาความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองทางด้านภาษาอังกฤษ ตลอดจนให้มีความรู้และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับประกอบอาชีพ หรือไม่ก็เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาภาษาอังกฤษขั้นสูงต่อไปและเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติที่พูดภาษาอังกฤษด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 23)

หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรใหม่นี้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากหลักสูตรฉบับพุทธศักราช 2503 คือแต่ละรายวิชาที่มีจุดประสงค์เฉพาะ และหลักสูตรฉบับนี้เน้นการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเห็นได้จากในรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก 3, 4, 5 และ 6 (อ 013, อ 014, อ 015 และ อ 016) มีจุดประสงค์ของการสอนภาษาอังกฤษที่เหมือนกันอยู่ประการหนึ่งคือ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษและฝึกทักษะฟัง พูด อ่าน เขียนเพื่อสื่อความหมายได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 27-29) หลักสูตรฉบับนี้ได้ประกาศใช้มาเป็นเวลา 7 ปีแล้ว ผู้วิจัยเองมีความสนใจที่จะศึกษาติดตามผลดูว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามที่เรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรใหม่นี้มีความสามารถที่จะใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารมากน้อยเพียงใด โดยที่ได้ศึกษาแต่เพียงนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลเท่านั้น แต่ได้ศึกษานักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนซึ่งใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 นี้เช่นกัน เพราะในแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปีพุทธศักราช 2520 ระบุว่า การศึกษามีความสำคัญในอันดับสูงยิ่งแห่งกิจการของรัฐและเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะควบคุมและจัดระบบการศึกษา การศึกษาที่มีใช้ภาคบังคับนั้นต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้บุคคลมีโอกาสดำเนินการศึกษาเท่าเทียมกัน

และมีความเสมอภาคในทางโอกาสที่จะได้รับการศึกษา รัฐพึงสนับสนุนให้การศึกษาของแต่ละสถานศึกษามีคุณภาพทัดเทียมกัน ไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะตั้งอยู่ที่ใดเปิดโอกาสให้เอกชนร่วมรับภาระจัดการศึกษาภายในขอบเขตที่รัฐกำหนด(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2520 : 2-5) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่จะส่งเสริมมาตรฐานการศึกษาให้สูงทัดเทียมกันทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน เพราะการศึกษาก็ถือว่าเป็นการลงทุนเพื่อให้เกิดผลผลิตอย่างหนึ่ง และเป็นการลงทุนอย่างมหาศาลที่รัฐ เอกชนและผู้รับการศึกษาจะต้องรับภาระร่วมกัน จึงมีข้อที่น่าคิดว่าการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและคุณภาพเท่าเทียมกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนว่ามีคุณภาพมาก-น้อยต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางหนึ่งในการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

จากงานวิจัยของ นพมาศ รัตนปริศากุล(2523 : 77) พบว่าโรงเรียนเอกชนเริ่มสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในขณะที่โรงเรียนรัฐบาลเริ่มสอนภาษาอังกฤษในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือประถมศึกษาปีที่ห้า จึงทำให้ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ไว้ว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนแตกต่างกันทั้งในแง่ทักษะและคะแนนรวมทุกทักษะ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามปีการศึกษา 2526 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2. การวิจัยครั้งนี้มีไต่ถามถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากร เช่น เพศ วิชา ระดับสติปัญญา ความสนใจพิเศษ สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม วิธีสอนของครู ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

3. เนื้อหาที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการทดสอบได้จากจุดประสงค์การเรียนรู้และการวิเคราะห์เนื้อหาในแบบเรียนภาษาอังกฤษ Get Set, English for Thai Students (New Edition) Book One - Book Five และ Junior Active Context English Book Three ซึ่งเป็นหนังสือที่นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างเลือกใช้เป็นแบบเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนได้ทำแบบสอบถามอย่างเต็มความสามารถ และการควบคุมการสอบเชื่อถือได้ เพราะผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองโดยตลอด

คำจำกัดความในการวิจัย

✕ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถที่จะนำทักษะทั้งสี่ คือ ฟัง-พูด อ่าน และเขียน ไปใช้สื่อความหมายได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งจะต้องอาศัยองค์ประกอบทางด้านวัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ด้วย

✕ โรงเรียนรัฐบาล หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

✕ โรงเรียนเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางแก่ผู้สอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาในการที่จะปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของคนให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้นทัดเทียมกัน

2. เป็นแนวทางสำหรับกระทรวงศึกษาธิการที่จะได้หาทางปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้ตรงตามจุดหมายของหลักสูตร และปรับปรุงคุณภาพของการสอนภาษาอังกฤษให้ทัดเทียมกันทั้งในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน

3. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย